

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΕΥΑΓΓ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ.....	VII
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΡΑΡΑ	IX
ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ.....	XVII
ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ	XXI

I. ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

	§§ ΣΕΛ.
Εισαγωγικά.....	§ 1..... 1
Τα δύο βασικά μοντέλα που συγκεκριμενοποι- ούν την έννοια της Κοινωνικής Δικαιοσύνης	§ 6..... 6
Η ανάγκη σύνθεσης των δύο μοντέλων και ο τρόπος υλοποίησής της.....	§ 9..... 14
Ο ρόλος των ιστορικών συγκυριών.....	§ 14..... 20

II. ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Α': ΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ	§ 19..... 25
Ανισότητες στην κατανομή εισοδήματος	§ 25..... 26
Ανισότητες στην κατανομή περιουσιακών στοι- χείων (assets), όπως το κεφάλαιο και τα ακί- νητα (γη και κτήρια).....	§ 26..... 28
Ανισότητες στην κατανομή ευκαιριών για ελεύθερους επαγγελματίες και μισθωτούς.....	§ 27..... 29
Ανισότητες ως προς την κατανομή της πρόσβασης στη γνώση.....	§ 28..... 29
Ανισότητες στην κατανομή υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής ασφάλισης και διαβίωσης σε ασφαλές και καθαρό (χωρίς ρύπανση) περιβάλλον.....	§ 29..... 30
Ανισότητες στην κατανομή ευκαιριών ως προς τη συμμετοχή σε πολιτικά δικαιώματα.....	§ 30..... 31

Ανισότητες ως προς συγκεκριμένες κατηγορίες πληθυσμού.....	§ 31.....	32
Β': Η ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΑΠΟ ΙΔΡΥΜΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	§ 32.....	33
Ο κίνδυνος για φτωχοποίηση και κοινωνικό αποκλεισμό.....	§ 33.....	34
Οι ευκαιρίες για εκπαίδευση.....	§ 34.....	35
Οι δυνατότητες πρόσβασης στην αγορά εργασίας.....	§ 35.....	35
Το επίπεδο κοινωνικής συνοχής και ύπαρξης ή μη διακρίσεων.....	§ 36.....	36
Το επίπεδο φροντίδας της υγείας.....	§ 37.....	36
Το επίπεδο διαγενεακής δικαιοσύνης.....	§ 38.....	37
Κριτική προσέγγιση των κριτηρίων μέτρησης της Κοινωνικής Δικαιοσύνης.....	§ 39.....	38
Γ': ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΤΟΝ ΟΟΣΑ.....	§ 42.....	41
Δ': ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΣ.....	§ 44.....	43

ΙΙΙ. Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ) ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Α': Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ: ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΟΙ ΝΟΜΙΚΟΙ.....	§ 47.....	51
Β': ΠΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ		
Η Δικαιοσύνη ως μεσότητα στην αρχαιοελληνική σκέψη. Η πλατωνική προσέγγιση.....	§ 53.....	56
Η πλατωνική δικαιοσύνη στις ευνομούμενες πόλεις.....	§ 56.....	59
Το ζήτημα της ιδιοκτησίας και της κοινωνικής κινητικότητας.....	§ 58.....	61
Οι μεταγενέστερες τοποθετήσεις του Πλάτωνα στους «Νόμους».....	§ 62.....	66
Η πλατωνική δικαιοσύνη ως αρμονία και αρετή της ψυχής.....	§ 64.....	68
Η συμμόρφωση με τους νόμους και η έννοια της δίκαιης πόλης.....	§ 68.....	72

Η επιείκεια απέναντι στο έγκλημα στο πλαίσιο της πλατωνικής διδασκαλίας.....	§ 70.....	74
Γ': ΚΑΝΤ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ		
Επιδράσεις της πλατωνικής δικαιοσύνης στο έργο του Καντ.....	§ 72.....	76
Η ηθική διάσταση της Δικαιοσύνης κατά τον Καντ.....	§ 75.....	81
Σχέση των διδασκαλιών Πλάτωνα και Καντ περί Δικαιοσύνης.....	§ 77.....	82
Η καντιανή δικαιοσύνη απέναντι στους εγκληματίες.....	§ 79.....	84
Δ': ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ		
Η αριστοτελική προσέγγιση για την κατανομή των αγαθών.....	§ 82.....	88
Προτεραιότητα στην πολιτική αρετή και στο κοινό συμφέρον.....	§ 84.....	91
Ρόλος και έννοια της «γενικής» και της «ειδικής» Δικαιοσύνης κατά τον Αριστοτέλη.....	§ 86.....	94
Λειτουργία της διορθωτικής και της διανεμητικής Δικαιοσύνης κατ' Αριστοτέλη.....	§ 90.....	97
Σκοποί και μορφές της ισότητας στην αριστοτελική σκέψη.....	§ 92.....	101
Η ανταποδοτική Δικαιοσύνη κατά τον Αριστοτέλη.....	§ 96.....	104
Η σημασία της Δικαιοσύνης για την επιβολή των ποινών.....	§ 97.....	105
Σχέση φυσικού δικαίου και Δικαιοσύνης κατά τον Αριστοτέλη.....	§ 98.....	107
Η εξέλιξη του φυσικού δικαίου έως την πλήρη άνθησή του (17 ^{ος} αι.).....	§ 100.....	109
Οι νεότερες προσεγγίσεις για το φυσικό δίκαιο...§	102.....	113
Σχέση επιείκειας και Δικαιοσύνης κατά τον Αριστοτέλη.....	§ 104.....	116
Σημασία και όρια της επιείκειας.....	§ 109.....	122
Σκιαγράφηση του επιεικούς ανθρώπου από τον Αριστοτέλη.....	§ 110.....	124
Ε': ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ 1789		
Επιδράσεις της αρχαιοελληνικής ιδέας της Δικαιοσύνης σε μεταγενέστερους στοχαστές.....	§ 111.....	126

ΣΤ': ΑΤΟΜΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΣΤΗ ΝΕΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΟΧΗ.....	§ 114....130
Η βαθμιαία επικράτηση ενός νέου, ανθρωπιστι- κού περιεχομένου της Δικαιοσύνης κατά τον 19 ^ο αιώνα.....	§ 116....132
Ζ': ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ Κοινωνικές Ασφαλίσεις και Προοδευτική Φορο- λογία.....	§ 118....135
Η επικράτηση του δικαιοκρατικού ανθρωπι- σμού μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο	§ 122....140
Η διάταξη του Ελληνικού Συντάγματος περί ε- θνικής και κοινωνικής αλληλεγγύης (ά. 25§ 4).§	126....146
Η': Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ JOHN RAWLS Βασικές έννοιες στη Θεωρία Δικαιοσύνης του Rawls	§ 129....152
Ειδικότερα, οι δύο αρχές της Δικαιοσύνης ως ακριβοδικίας	§ 132....156
Η σημασία των προσόντων και των δεξιοτήτων κατά τον Rawls	§ 135....160
Δύο μεταγενέστερες τοποθετήσεις του Rawls	§ 137....162
Η αποδομητική κριτική του Robert Nozick στο έργο του Rawls.....	§ 141....165
Κριτική αξιολόγηση των θέσεων του Nozick	§ 143....169
Θ': ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΔΕΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΜΕΤΑ ΤΟ 1975 ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ Οι τάσεις για συρρίκνωση του Κοινωνικού Κρά- τους και ο ΟΗΕ	§ 146....172
Η Διακήρυξη και το Πρόγραμμα Δράσης της Βιέννης 1993	§ 148....174
Η Διακήρυξη και το Πρόγραμμα Δράσης της Κοπεγχάγης 1995	§ 149....175
Η Διακήρυξη της Χιλιετίας 2000	§ 151....177
Οι εξελίξεις κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης (μετά το 2008)	§ 153....180
Η Κοινωνική Δικαιοσύνη ως σημείο «χρυσής τομής» στις προσεγγίσεις Αριστοτέλη και John Rawls.....	§ 156....185

Άλλες παράμετροι της Κοινωνικής Δικαιοσύνης ως σημείου εναρμόνισης αντιμαχομένων προσεγγίσεων.....	§ 159...188
Κάποιες Προτάσεις Δράσης για εποχές κρίσης	§ 164 ... 191

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Η Κοινωνική Δικαιοσύνη ως νέος στόχος της Αντεγκληματικής Πολιτικής, πέρα από την Αποκαταστατική Δικαιοσύνη. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	197
<i>I. Έννοια και αναγκαιότητα της Κοινωνικής Δι- καιοσύνης σε εποχές κρίσης.....</i>	<i>§ 1 ... 199</i>
Η συμβολή της αποκαταστατικής δικαιοσύνης στην αντεγκληματική πολιτική.....	§ 2....199
Η τάση για «δίκαιη ανταπόδοση» και η αρχή της αναλογικότητας.....	§ 3....201
Η ανάγκη για περισσότερη αλληλεγγύη και ακριβοδικία στην εποχή μας.....	§ 4....203
Ο ανθρωπισμός και η ακριβοδικία ως θεμέ- λια της Κοινωνικής Δικαιοσύνης.....	§ 7....208
Η Κοινωνική Δικαιοσύνη ως έννοια που γε- φυρώνει αντιθέσεις.....	§ 10....212
Οι πρακτικές προεκτάσεις στην εφαρμογή της Κοινωνικής Δικαιοσύνης.....	§ 15....219
Το μεταβαλλόμενο περιεχόμενο της Κοινω- νικής Δικαιοσύνης αναλόγως των συγκυριών ..	§ 18....227
<i>II. Η σημασία της Κοινωνικής Δικαιοσύνης στο πεδίο της Αντεγκληματικής Πολιτικής</i>	<i>§ 19....228</i>
Η αρχή της αλληλεγγύης στην ποινική νομο- θεσία.....	§ 20....228
Η αρχή της αξιοκρατίας και τα προβλήματα από την άνιση κατανομή φορολογικών βα- ρών.....	§ 23....233
Ανισότητες στις νομοθετικές ρυθμίσεις, ειδι- κότερα για τα οικονομικά εγκλήματα.....	§ 24....235
Η δικαστική μεταχείριση κοινωνικά αδύνα- μων κατηγορουμένων.....	§ 26....238
Η δικαστική διεκπεραίωση υποθέσεων με κοινωνικά ισχυρούς κατηγορουμένους.....	§ 29....244
Ζητήματα από την επιβολή και επιμέτρηση χρηματικών ποινών	§ 31....250

Σωφρονιστική μεταχείριση και Κοινωνική Δικαιοσύνη.....	§ 33.....251
Ζητήματα από το κοινωνικο-οικονομικό status των κρατουμένων	§ 35.....254
Η σημασία της κοινωνικής πρόληψης στην αντεγκληματική πολιτική.....	§ 37.....258
Πρακτικά ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν	§ 41.....262
Η ανάγκη επίτευξης μιας ισορροπίας στους στόχους	§ 43.....265
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΥΛΗΣ.....	267
ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΟΥ	
N. ΚΟΥΡΑΚΗ	273
ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	279
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	301